

Örebro universitet
Rektor

Caroline Cruz
BESLUT

2005-09-06
Regnr 31-994-05

Platsen för examination av distansstudenter på sjuksköterskeprogrammet vid Örebro universitet

Anmälan

N N har i en anmälan till Högskoleverket ifrågasatt att hon som distansstudent måste åka till Örebro för att tentera och inte får tentera på Ljusnarsbergs lärcentrum i Kopparberg. Hon har anfört bl.a. följande.

Vårterminen 2005 började hon distansstudier på sjuksköterskeprogrammet vid Örebro universitet. Hon bor i Kopparberg och har nio mil till Örebro. Hon önskar få tentera i Kopparberg där universitetet har ett campus. Vid registreringen fick hon löfte av studievägledaren om att få skriva på campus Kopparberg, men enligt uppgift hade man inte tillgång till personal. Det finns dock ett lärcentrum i Kopparberg och tentamen ges där samtidigt som vid universitetet i Örebro. Hon skrev sin första tentamen vid detta lärcentrum. Precis efter det att hon fått löftet från studievägledaren, meddelade prefekten för institutionen för vårdvetenskap och omsorg, att tentamen i fortsättningen skulle göras vid universitetet i Örebro. Enligt utbildningsansvarig på lärcentrumet använder sig många universitet och högskolor av lärcentrumets tjänster, så även Örebro universitet avseende bl.a. ekonomistudenter. Universitetet får ingen extra kostnad om hon tenterar på lärcentrumet. Det är en service som kommunen ger invånarna – med hopp om att få högskoleutbildade att bli kvar på orten – för att möjliggöra för dem att skaffa sig högskoleutbildning. För att garantera säkerheten skickas tentorna i rekommenderade brev till universitetet. Hon anser att det är ett oriktigt beslut som har fattats, då endast studenter på vissa utbildningar ges möjlighet att tentera i Kopparberg. Hon har valt att studera på distans bl.a. för att slippa resa och för att hon måste arbeta.

N N har till sin anmälan bl.a. fogat korrespondens mellan henne och prefekten för institutionen för vårdvetenskap och omsorg, och regler för tentamensskrivningar vid Örebro universitet.

Utredning

Högskoleverket har anmodat universitetet att yttra sig över N Ns skrivelser och bett universitetet att särskilt redogöra för vilken information, som universitetet lämnade till de studenter som antogs till distansutbildningen vårterminen 2005, om var examinationen skulle äga rum. Vidare anmodades universitetet att skicka in utbildningsplanen och kursplanerna för sjuksköterskeutbildningen samt eventuella riktlinjer för hur examinationen skulle gå till.

Universitetets yttrande

Universitetet har anfört i huvudsak följande. Anledningen till att N Ns begäran att få göra sin skriftliga tentamen vid Ljusnarsbergs lärcentrum inte uppfyllts är kraven på rättssäkerhet vid genomförande av skriftliga tentamina. Vilka regler som gäller för detta framgår av "Tentamensordning för grundutbildning vid Örebro universitet" och "Regler för skriftliga tentamina vid Örebro universitet". Kraven på rättssäkerhet säkerhetsställs bäst genom att skriftliga tentamina genomförs vid lärosätet med universitetets egen personal, som är förtrogen med regelverket och med universitetets organisation. Man undviker därmed också att studenterna får genomföra sina tentamina under olika omständigheter. Tentamina kan genomföras vid universitetets regionala campus i mån av resurser om så befinns lämpligt. Det kan också i vissa fall bli fråga om att tentamina genomförs vid andra universitet eller högskolor om dessa accepterar ett sådant arrangemang. På kommunala lärcentra kan däremot inte förfarandet säkerhetsställas på samma sätt. Örebro universitet samverkar med ett stort antal kommunala lärcentra med varierande förhållanden, och det är inte möjligt att upprätthålla en sådan kontroll över processen som krävs i den myndighetsutövning som tentamenstillfället utgör. Ytterligare osäkerhetsfaktorer utgör distributionen av tentamina. Dels skall det uppgiftsunderlag som studenterna skall arbeta med hanteras på ett säkert sätt av mottagaren, dels måste den färdiga tentamen komma examinator tillhanda för bedömning utan att komma på avvägar. Det är också resurskrävande att hantera tentamina med flera olika orter inblandade. Om ett lärcentrum inte kan tillhandahålla personal vid den tidpunkt när ordinarie tentamen genomförs, måste en extra tentamen tas fram. Åtskilligt tid tas i anspråk för att säkerställa sändande och mottagande av tentamina. Högskolor har inte skyldighet att ge tentamen på annan ort. Vid institutionen för vårdvetenskap och omsorg har beslut fattats om hur tentamina skall genomföras vid distansstudier. Detta beslut har meddelats till alla studenter. Information om förutsättningarna för distansstudier finns i kurskatalogen. Kursplaner och utbildningsplan gäller för såväl distansstudier som campusförlagda studier. Av dessa planer framgår dock inte var tentamen skall genomföras.

Universitetet har bifogat dokumenten som nämns i yttrandet.

N N har lämnat synpunkter på universitetets yttrande och undrat bl.a. varför bestämmelser om att få tentera vid ett lärcentrum inte gäller för alla studenter vid universitetet.

BESLUT

2005-09-06

Regnr 31-994-05

Sid 3

Bedömning

Det finns inte några särskilda bestämmelser som reglerar utbildning på distans. Inte heller finns det några bestämmelser i högskoleförfattningarna om var examinationen skall äga rum. Denna fråga får lärosätena reglera själva.

Högskoleverket har tillsyn över universitet och högskolor. Syftet är att värna enskilda individers rättigheter genom att kontrollera hur universitet och högskolor följer de lagar och förordningar som gäller för verksamheten. Om det finns anledning kan verket rikta kritik mot berört lärosäte. Högskoleverket kan däremot inte ta ställning i sak, dvs. ändra eller upphäva lärosätens beslut, eftersom verket inte har befogenhet att överpröva besluten. Högskoleverket kan dock, om verket anser att ett lärosäte skött ett ärende på ett uppenbart olämpligt sätt, uttrycka sin allmänna uppfattning och påpeka brister.

Av utredningen framgår att Örebro universitet har utarbetat en del dokument om examination som gäller för universitetets alla utbildningar. I universitetets "Regler för skriftliga tentamina vid Örebro universitet" anges att institutionerna ansvarar för att studenterna informeras om tid, plats och lokal. Sådana beslut får således fattas av varje institution för sig, vilket inte strider mot några bestämmelser i högskoleförfattningarna. Av institutionens för vårdvetenskap och omsorg beslut den 4 februari 2005 framgår att tentamen för distansstudenter fortsättningsvis kommer att ske vid Örebro universitet eller vid annan högskola/universitet. I informationen om utbildningen i kurskatalogen anges att ett antal moment kommer att kräva närvaro vid lärcentrum och på campus i Örebro, och att den verksamhetsförlagda utbildningen om möjligt kan ske nära hemorten. Det står dock inget om var studenterna kommer att examineras.

Regeringen uttalar i propositionen Den öppna högskolan (prop. 2001/02:15 s. 110) följande.

Givetvis kan även distansutbildning som erbjuds via nätuniversitetet innebära att studenterna måste samlas vid vissa tillfällen. Målsättningen bör dock vara att begränsa sådana inslag i utbildningen just för att ge studenter i alla delar av landet möjlighet att ta del av utbudet från så många lärosäten som möjligt. /.../ I den mån det finns krav på samlingar som en del av en kurs genom nätuniversitetet är det självfallet centralt att deltagande studenter tydligt informeras om detta.

Distansstudier skall med andra ord ge studenterna möjlighet att studera på hemorten och endast i mindre grad kräva närvaro av dem på undervisningsorten. Även om det inte finns någon nationell bestämmelse om platsen för examination anser Högskoleverket att regeringens uttalande ovan kan tillämpas på distansstudenters examination. Lärosätena bör – utan att kraven på rättsäkerhet äventyras – sträva efter att examinera distansstudenter så nära hemorten som möjligt. Högskoleverket anser också att det ligger i sakens natur att sådana

BESLUT

2005-09-06

Regnr 31-994-05

Sid 4

studenter på ett tidigt stadium av utbildningen informeras om var examinationen skall äga rum.

Högskoleverket konstaterar att institutionens beslut om att examinationen skulle äga rum i Örebro kom först i februari dvs. en bit in på vårterminen. Någon information om platsen för examination fanns över huvud taget inte dessförinnan i något av universitetets dokument. N N hade därför då hon fick löftet om att få tentera i Kopparberg anledning att inrätta sig därefter. Studenterna hade emellertid informerats om att ett antal moment skulle kräva närvaro vid bl.a. campus i Örebro. Såväl N N som andra distansstudenter borde därför ha varit beredda på att ibland infinna sig vid universitetet i Örebro. Mot denna bakgrund anser Högskoleverket att universitetet inte har hanterat N N s ärende på ett uppenbart olämpligt sätt.

Ärendet avslutas med dessa synpunkter.

På Högskoleverkets vägnar

Teresa Edelman
verksjurist

Caroline Cruz
föredragande verksjurist

Kopia till
N N